

اشتهاد
اسکی

نوسرو: ۱۳۵

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده
اجتهاد شوی

« Idjtihad » Constantinople

اوره بشمبی سنه تأسیس

حریت فکریه و انسانلغه خدام

مدیر مرخص : پیامی صفا

۱۹ کانون اول ۱۸۹۹

آبونه

سنه ۲۵۰ : غروش

آلتی آیلق : ۱۳۰ »

تلفون : ایستانبول ۸۶۵

نسخه نویسی : غروش و سرور

شمدي تشکل اجتماعي (اشتراکي و يا تجمعي) اولان
هکتمنزه انفرادي تشکله قولايجه کچه بيليرمي؟ سؤال مزبو.
بوسؤاله جواب ویرمک ایچون اولا جمعیتلرک نه دن
طولایي بویه (اشتراکي) و (انفرادي) دییه ایکی بسیط
قسمه آیرلایغی تدقیقه محتاج کورورم.

هجران مکوکب

یولنده بیک حقیقت وپردیکم بر شانی «رؤیا» دن
قالان پیشانی عمرمده بیر نابود کوکب در ؛
تفرلر ، ترجملر ، تخطرلرله دنیادن
بگذارم زخمدار وصل بیر هجر مکوکب در .

۱۰ نیسان ۱۹۰۲ یارس . . .

ابتدائی جمعیتلر دن ، عالی جمعیتلره طوغری تدریجی
برنظر عطف ایدرسهک ابتدائیلرده فردک دائما ضعیف ،
جمعیتک ایسه قوتلی اولدیغی کورسیورز . مثلاً برقیبله
ویا عشیرتده فردلرک هیچ قیمتی یوقدر . اساساً فردلر
آراسنده بویوک فرقلرده جاری دکدر . فردک استقلال
وتفرددن محرومیتدن دولایي بوجعیتلرده رؤسا بویوک
برنفوذ وقدرت صاحبی اولورلر . حالبوکه مدنی ومشروطی
برجمعیتده تعلیم وتربیه فردلره برخاصه تمیز بخش ایدر ،
فردلر آراسندهکی فرقلر جوغالیر ، بالذیجه فردلره استقلال
وحاکیت نفسیه حساری حاکم اولور و اوجعیتک اداره سنده
فردلرک رأی ذاتیلرینک بویوک بردخل وتأثیری اولدیغی
کورولور . اوراده هیچ رفرد بلا سبب ، دیگر بر شخصه ،
برقانونه ، بر موجودیتنه انقیاد ایتمز . یعنی بر قوم ، مدنیله .

حقیقه تفکید

شکل اجتماعی مسئله سی

شدکجه ، تکامل مرحله لرینی قطع ایتدکجه دهافضله
انفرادیله شیر . بولک سببی آشکاردر : مدنی بر مملکتده
حیات دهافزایده مغلق ، فردک فعالیت ساحه سی دهاف
واسطه قدر . بناء علیه آنجق چوق چالش مق صورتیله
محیطنه انطباق ایده بیلیر . بوندن طولایي فرد تکمله
مظهر اولور ، اجتماعی ماکنه ، فردی قولندن طوته رقی
جبراً فعالیتته سوق ایدر . بونی دهافزایده آکلامق ایچون
بزم مملکتده باقی کافیدر . آقسرائیه ویا فاتح طرفلرینه
کچکر : صره صره قهوه لر وبوقهوه لرده دائمی مداوملر
کوردرسکز . بویکه نشینلرک وارداتلری غایت محدوددر .
مثلاً برقاج یوز غروش مأموریت معاشی . فقط اونلر
حاللرندن هیچ شکایت ایتمزلر ، بالعکس ازومندن فضله

کچن نسخه لر مزدن برنده پرنس صباح الدین بک
افندی نیک (مسلك اجتماعی وپروغرامی) عنوانی کتابنک
اجمالاً تدقیق صره سنده اشتراکی تشکلدن انفرادی تشکله
قولایجه کچوب کچمه جکمزى آراشیدیراجمزی وعد
ایتمشدک .

مسئله نك خلاصه موضوعی شودر : ادمون دهمولن ،
دهقان ، دوتورویل .. اقوامی فردی واشتراکی اولق
اوزره ایکی شکل اجتماعیه تفریق وتشکللری فردی
ویا خود انفرادی اولان جمعیتلرک دیگرلرینه متفوق
اولدیغی اثبات ایدیورلر . محترم پرنس ده بونقیده دن
ملهم اوله رقی تورکیساده فرده قیمت ویرن بر اداره
سیستمی توصیه ایتک صورتیله علمی بر مجاهده آچبور .
کچکی مقاله ده بونقظه لری ممکن مرتبه ایضاح ایتدک .

دها این تأمین ایده بیلیرز . بو بزم بو کونکی اجتماعیه
بنیه مزك محصولیدر . باشقه درلواوله ماز . آنغولواسقسنونلرله
بزم موقع اجتماعیمز آراسنده چوق فرق واردور .

بوندن باشقه ایکنجی بر نقطه یی دایما کوز اوکنده
بولوندرمق لازم کلیور : بر قوم اوزرنده (طبیعی محیط) کده
چوق بویوک تأثیرلری وار . انگلیزلی بودرجه (فردی)
یاپان طبیعت محیطه Milieu phisique در . بو خصوصده
(نه میل بوتمی) بزه پک این رهبرک ایده بیلیر . بو بحر
انگلیز قومنی تدقیق ایدرکن (طبیعی محیط) ک انگلیزلی
اوزرنده کی تأثیرینی پک کوزله ایضاح ایتمشدر .

باقکر شوشو سطرلرله بوتمی ، طبیعتک انگلیزی ناصله
فردیلشیدر دیکنی بلیغ بر صورتده ایضاح ایتمکده در .

« طبیعت خارجییه ، انگلیزله علی التقریب شوشو سانی
قولانیر : [کندیک مسکنه ترک ایدر سه ک معو اولور سک
آنجق زحمت کیریشمک شرطیله موفق اولمغه ناصله سک .
بلا شبهه اشته ، تأخر قبول ایتز ایکی مختلف نتیجه یی حاوی
بر قضیه . طبیعت طرفندن انسانه خطاب اولونان وعدو تهیدیده
جهد وغیرته ثبات ایدنه قوتلی بر تکمل وعدی ، جهد وغیرته
فاصله ویرنه ناقابل اجتناب بر هلاک اولق تهیدیدی . انسانلرک
اراده سنه بوندن دها زیاده آمریته خطاب اولوغش بر
(اولتباتوم) بولونغانی کی عینی زمانده بوندن دها جاذبه
بر دهوتده بوقدر . طبیعت خارجییه انگلیز قومی ایچون بر
تشبث ، فعالیت ، دور اندیشلک ، صراقة نفس طامعی
اولمشدر . »

أوت ، چونکه انگلترده هوا سیسلی و صوغوق
انگلیز ، حرارت داخلیه سنی محافظه ایتک ایچون دائمی
بر فعالیت ایچنده بولونمغه و هر دقیقه ، سببیز بیله اولسه
حرکت ایتکه مجبوردر . زیرا آنجق بو صورتله (طبیعی
محیط) ، انطباق ایتک نمکندر .

بوندن دولای اسپور (sport) کلمه سی انگلیزجه در
واسپور اوراده ظهور ایتمشدر . لوندره بوسیدن ناشی
(پردود غوغای معیشتدر) . بوسیدن ناشی (مجادله

مستریحدرلرده . اولرنده معتاد وقتلرده یمکلیری ، یاغلی
پلاولرینی ، آراسرده باقلاوا بورکلیری ییه بیاسینلر ، یاز
موسمنده کوندوزین برایی ساعت اویغو کسدر سینلر ،
هر آقشام قهوه ده محله لیلرله اوچ بش چیفت لاف ایدوب
اوه کلسینلر ، کافی . زیر محیطه جمعیت ، اجتماعی ماکنه
اونلردن فضله برشی طلب ایتمز . نه اونلری کوزله سوز
سویلکه ، نه اینی کینمکه ، نه موسیقی بیامکه ، نه مطالعه یه ،
نه تیاترو سیر ایتمکه ، نه آیین تری دوکوب ثروت یاغمه
سوق ایدر . اونلرک یالکز کوندوزلری دائرده بش اون
مسوده لک کاغد قارالامه لری کنیدی احتیاجنه کافی بولور .
بویله اولجه ده اجتماعی ماکنه بویله بر برینه پک بکزر ،
عادتاً بر قالبدن چیقمه ، بر سورو (لاکید و مستریحدر)
کروچی تولید ایدر . بوکروهده فردیلک پک جزئیدر .
هر شینی حکومتدن و بر نفوذ خارجیدن بکلرلر . اساساً
مشروطیتی قولایجه هضم ایده مه مش بولونما مزك سببی ده
اودر . دها هنوز قطع ایدلمسی ایجاب ایدن تکامل
مرحله لری قطع ایده مدک .

کورولیورکه ، (انفرادیلک) ، ترقی و مدنیتک بر
محصولیدر . انفرادیلکک آنجق درجه سی واردور : آز
انفرادی ، چوق انفرادی ، معتدل انفرادی الخ . اولق .
یوقسه جمعیتلری (قطب شمالی ، قطب جنوبی) کی (تشکل
اشتراکی ، تشکل انفرادی) ناملریله ایکی پارچه یه آیرمقده
بر غلط نظر واردور . اساساً هر جمعیت ، ترقیه مظهر
اولدقه انفرادیلکه طوغرو بر سیر طبیعی تعقیب ایدر .
اگر بر جمعیت کافی درجه مدنیله شمه مش ایسه او جمعیتک
آز انفرادی تعبیر دیکرله اشتراکی اولمسی طبیعی اولمقه
برابر لازمدرده . بزم کی . مملکتیمز هنوز مشروطی
اداره یی بیله هضم و تمیل ایده جک مرحله تکامله واصل
اولما مشدر . اعظمی فردیت دستوری ناصل قبول ایده بیلیر ؟
بزم ایچون اوزون زمان دها یکدیگر مزه استناد ایتک
ضرورتی وار . بز بر چوق احتیاجاتمزی جمعی صورنده

هپ قادين سینه سی کز مکه تعالی بولماز ؛
کله بک شیوه لی ملت کله بک جانلی اولور .

بو دکل فجر تمدن ، اوتان ای گنجلیک ، اوتان
بو ایسه برده چکیاسین صیرتان طاک یرینه .
دو کونوب صاج یولوبور وحشته بی چاره وطن ،
یوزیور چونکه ؛ دامارلرده ایرین قان یرینه !

سفی تیزه تمیه بر لوحه کتیردیم ایشته :
— یوقسه وجدانک اگر خوش گورونور آلبته —

قوشارق وجد حیتله حدود بویلرینه
کیجه گوندوز وطن اوغورنده گوکسلر گرمش ،
یارالانمش ، «قط اولمش ، یقیلوب جان ویرمش ،
سندن آلبته یکیت بلنکده چوق گنج وسکا

بلنک بیک کره کوزلنکده ده ئوستون ، حق
او قاینندن دها دایر بری ، قارشیکده سنک
جانلانوب دورسده بردن کسلیوب نفرت وکین :
« لعنت اولسون سکا آلقاق ! بونشانلیم ، زوجه م

بومیدر حق صیانت ؟ » دیسه بیلمم که سکا
بر خجالت ده می کلز ، آوطنسزمی دیسم ؟ !
ارتکاب ایتدیکنک آلقاقلنی بر لحظه دوشون ؛
قانی یوق ، باری قیزارمازسه صارارمازمی یوزک ؟

لعنت اولسون سزی ناموسسز ایدن غایه لره !
لعنت اولسون سزی حق دوغوران آنه لره ! !
فقط ، ای عشووه سی وجدانه گناهلر آقیدان ،
صاچنک هر تلی بر باشقا گوکل داری ! اینان ،

سن ده! کوکدنکده سنک ذره جه رقت ده می یوق ؟
بر قادین روحه عائد بو مزیت ده می یوق ؟

حیات (stregl for lif) انکلتزده مظهر رواج اولمشدور .
ظن ایدرم که طبیعت محیطه نک انکلیزک سنجیه سی
اوزرنده کی آشکار تأثیری رد ایدیه من . خلاصه :
انفرادیلک ، اولاتکاملک ، نانیاً طبیعت محیطه نک محصولیدر .
بناءً علیه تورکیاده اعظمی فردیت دستورینی قبول ایتک ،
تکامل قاعده سنک چیزدیکی خطدن دیشاری چیمق
ومردیونک بش اون باصاغانی بردن آتلامق دیمکدر ، که
نتیجه سی سقوط ، هم فجیع بر سقوطدر .

*
* *

مع هذا محترم پرنسک بو نقطه بی بزدن دها ای
تقدیر ایتدیکنه شبهه ایتک ایسته میورز . بزه تقدیم
ایتدکلری (مسلاک اجتماعی و پروغرامی) شبهه سز ،
بوکوندن زیاده استقباله عائد بر پروغرامدر .

تطبیقات اناسنده البته قاعده تدریجه رعایت ایدیه جکدر .
بوشروط داخلنده فردک استقلال وحاکمیت طوغرو
صانلام وامین خطوه لر آتلق قابل اوله جقدر فکرنده بزه

۱۰ برنجی کانون ۱۹۱۸

پیامی صفا

او گنجلره ..!

قودوران حرصی تطمین ایچین ، آلقاچه سنه
کندی همشیره سی دیشله یین عصمت قوردی !
— کندی همشیره سی .. چونکه ؛ حیاتی ، یوردی
بر اولان قاردش اولور — عصرینی آخقه جه سنه

آکلامقندن دها خسرانلی فلاکت اولماز !
غریبه اعلای لوا ایتدیرن حامل بومیدر ؟